PRÍLOHA č. 18

Návrh na založenie sociálneho podniku

Predkladateľ: MUDr. Jana Vrablicová – poslankyňa obecného zastupiteľstva v Rohožníku

Dôvod: Založenie obecného sociálneho podniku (OSP) je pre obec oveľa viac než len „vytvorenie firmy". Je to strategický nástroj, ktorý mení pasívne vyplácanie sociálnych dávok na aktívnu tvorbu hodnôt. Na Slovensku tento proces upravuje zákon o sociálnej ekonomike (č. 112/2018 Z. z.), ktorý obciam otvára dvere k novým možnostiam.

Tu sú hlavné dôvody, prečo má sociálny podnik pre obec hlboký zmysel:

---

1. Riešenie nezamestnanosti „na mieru"

Mnohé obce trápia obyvatelia, ktorí sú na trhu práce takmer nezamestnateľní (dlhodobo nezamestnaní, ľudia s nízkou kvalifikáciou, seniori alebo osoby so zdravotným postihnutím).

- **Pracovné návyky:** Podnik poskytuje týmto ľuďom šancu získať späť režim a zručnosti.
- **Inklúzia:** Miesto poberania pomoci v hmotnej núdzi sa títo ľudia stávajú hrdými zamestnancami, ktorí prispievajú k rozvoju vlastnej obce.

2. Efektívna správa obce a lacnejšie služby

Obecný sociálny podnik môže pre obec vykonávať činnosti, ktoré by inak musela draho objednávať u externých firiem:

- **Údržba zelene a verejných priestranstiev:** Kosenie, odhŕňanie snehu, čistenie ulíc.
- **Stavebné práce:** Oprava chodníkov, rekonštrukcia obecných budov, maliarske práce.
- **Sociálne služby:** Donáška obedov pre seniorov, pomoc v domácnostiach.
- **Odpadové hospodárstvo:** Správa zberného dvora alebo separácia odpadu.

3. Finančné výhody a štátna podpora

Registrovaný sociálny podnik má prístup k mechanizmom, ktoré bežná s.r.o. alebo príspevková organizácia nemá:

- **Investičná a mzdová pomoc:** Možnosť čerpať nenávratné finančné príspevky na mzdy znevýhodnených zamestnancov alebo na nákup techniky.
- **Servisné poukážky:** Jednoduchší systém financovania služieb.
- **Úľavy na dani:** Ak podnik dosiahne zisk, **100 % z neho musí byť reinvestovaných** do hlavného sociálneho cieľa (napr. nákup nového stroja alebo vytvorenie ďalšieho pracovného miesta), čo je daňovo zvýhodnené.

4. Sociálny aspekt a komunita

Založenie podniku zvyšuje kvalitu života v obci nielen ekonomicky, ale aj ľudsky:

- **Zadržanie peňazí v regióne:** Peniaze za služby neodtekajú cudzej firme, ale zostávajú v obci vo forme miezd a investícií.
- **Budovanie hrdosti:** Keď si občania sami opravia školu alebo park, majú k výsledku úplne iný vzťah.

Tabuľka: Rozdiel medzi bežnou firmou a obecným sociálnym podnikom

Vlastnosť	Bežná firma (s.r.o.)	Obecný sociálny podnik
Primárny cieľ	Maximalizácia zisku	Merateľný pozitívny sociálny vplyv
Využitie zisku	Vyplatenie majiteľom	Reinvestícia do rozvoja podniku/obce
Prístup k dotáciám	Obmedzený	Špeciálne schémy pre sociálnu ekonomiku
Zamestnávanie	Orientácia na maximálny výkon	Orientácia na podporu znevýhodnených

Obecný sociálny podnik (OSP) ideálne rieši dve veci naraz: **potreby obce** a **zručnosti ľudí**, ktorí sú a budú sa zamestnávať.

Rozdelenie možných oblastí podnikania :

---

1. „Univerzálna klasika“ (Vhodné pre takmer každú obec)

Tieto činnosti riešia bežné „starostovské bolesti hlavy“ a šetria rozpočet.

- **Technické služby a údržba:** Kosenie, orezávanie stromov, zimná údržba chodníkov, správa cintorína.
- **Stavebná čata:** Výmena obrubníkov, maľovanie plotov a interiérov obecných budov, drobné murárske práce (opravy výtlkov).
- **Odpadové hospodárstvo:** Obsluha zberného dvora, čistenie verejných priestranstiev od nelegálnych skládok, triedenie druhotných surovín.

2. Sociálne služby (Ideálne pre obce so starším obyvateľstvom)

Tieto služby majú obrovský **sociálny vplyv** a zvyšujú kvalitu života seniorov.

- **Obecná kuchyňa a rozvoz obedov:** Príprava stravy pre seniorov a školské zariadenia.
- **„Hodinový manžel" pre seniorov:** Drobné opravy v domácnostiach, rúbanie dreva, pomoc s nákupmi.
- **Práčovňa a žehliareň:** Služba nielen pre občanov, ale napríklad aj pre miestne gastro prevádzky alebo ubytovacie zariadenia.

3. Produkcia a tradície (Vhodné pre turistické oblasti alebo úrodné regióny)

- zamerané na predaj produktov „s príbehom" aj mimo obec.

- **Obecná záhrada/sad:** Pestovanie lokálnej zeleniny, ovocia alebo byliniek. Produkty sa môžu spracovávať (sušenie, džemy) alebo predávať priamo obyvateľom.
- **Spracovanie dreva:** Výroba lavičiek, vtáčích búdok, kvetináčov alebo palivového dreva pre sociálne slabšie rodiny.
- **Lokálna pekáreň/cukráreň:** Ak v obci chýba čerstvé pečivo, sociálny podnik môže túto dieru na trhu zaplniť.

4. Inovatívne a zelené projekty (Moderný prístup)

- **Upcyklácia:** Oprava starého nábytku zo zberného dvora a jeho následný predaj (tzv. re-use centrum).
- **Požičovňa a servis bicyklov:** v prípade, ak cez obec prechádza cyklotrasa.

Návrh, ako by sa dali existujúce prevádzky „upgradovať" na sociálny podnik:

---

1. Modul: Odpadové hospodárstvo a „Re-use" (Zberný dvor)

Zberný dvor je ideálne miesto pre zamestnávanie ľudí s nižšou kvalifikáciou.

- **Nová aktivita: Centrum opätovného použitia (Re-use centrum).** napr. namiesto vyhadzovania starého nábytku alebo bicyklov môžu zamestnanci sociálneho podniku opraviť, vyčistiť a za symbolickú cenu predať občanom.
- **Spracovanie drevného odpadu:** Ak obec čistí parky, sociálny podnik môže tento odpad štiepkovať a vyrábať palivo pre **obecnú kotolňu**. Uzavriete tým kruh a znížia sa náklady na energie.

2. Modul: Seniori a komunita (Penzión pre seniorov)

Penzión pre seniorov je prirodzeným centrom služieb.

- **Terénna opatrovateľská služba:** Zamestnanci podniku môžu dochádzať k seniorom, ktorí žijú doma, a pomáhať im s nákupmi, hygienou alebo upratovaním.
- **Obecná práčovňa a žehliareň:** Kapacity práčovne v penzióne sa môžu využiť aj pre verejnosť, miestne organizácie alebo reštaurácie v okolí.
- **Rozvoz obedov:** Sociálny podnik môže zabezpečiť rozvoz stravy pre všetkých dôchodcov v obci (nie len tých v penzióne).

3. Modul: Údržba a správa majetku (Kotolňa a byty)

Kotolňa a byty si vyžadujú neustálu pozornosť.

- **Hodinový manžel / Technická čata:** Tím údržbárov (murár, maliar, inštalatér), ktorí sa starajú o obecné byty, ale sú k dispozícii aj občanom za komerčné ceny. Pre obec je to „vlastná partia", ktorú nemusí súťažiť cez drahé externé firmy.
- **Správa zelene:** Kosenie okolo bytoviek a v areáli múzea.

4. Modul: Cestovný ruch a kultúra (Múzeum)

Múzeum je často stratové, sociálny podnik mu môže pomôcť k samofinancovaniu.

- **Výroba suvenírov:** Zamestnanci (napr. osoby so zníženou pracovnou schopnosťou) môžu v dielni vyrábať predmety nadväzujúce na históriu obce (keramika, textil, drevo), ktoré sa predávajú v múzeu.
- **Prevádzka kaviarne/bufetu:** Malý „Múzejný kútik" s občerstvením, kde obsluhujú ľudia, ktorí by si inak hľadali prácu len ťažko.

Prečo to preklopiť na Sociálny podnik (RSP)?

Ak by sa naša s.r.o. registrovala ako sociálny podnik, získali by sa tieto kľúčové výhody:

1. **Mzdové príspevky:** Štát môže preplatiť **30 % až 50 % celkovej ceny práce** znevýhodnených zamestnancov (dlhodobo nezamestnaní nad 50 rokov, matky po materskej, ľudia bez vzdelania).
2. **Nižšia DPH:** Na tovary a služby, ktoré dodáva sociálny podnik, sa za určitých podmienok vzťahuje **znížená sadzba DPH 10 %**.
3. **Priame zadania (B-proces):** Obec môže ako zriaďovateľ zadať sociálnemu podniku zákazku priamo (do určitého limitu), čím odpadá zdĺhavé verejné obstarávanie s neistým výsledkom.

Porovnávací pohľad (Príklad: Kosenie obce)

Položka	Bežná externá firma	Vlastný sociálny podnik
Cena	Trhová (vysoká)	Nákladová (nižšia)
Práca pre občanov	Cudzia partia	Vaši susedia (miestni)
DPH	20 %	10 % (ak ste platcovia)
Vplyv na rozpočet	Peniaze odchádzajú z obce	Peniaze ostávajú v obci

1. Úprava Spoločenskej zmluvy (Zakladateľskej listiny)

- **Hlavný cieľ:** Musí ním byť dosahovanie merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu (nie primárne zisk).
- **Spôsob merania vplyvu:** Napríklad počet zamestnaných osôb zo znevýhodnených skupín alebo rozsah služieb pre seniorov.
- **Záväzok reinvestície zisku:** Ako obecná firma bude musieť **100 % zisku** (po zdanení a zákonných prídeloch) vracať späť do podniku na dosahovanie sociálneho cieľa.

2. Typ sociálneho podniku

Pre našu obec by boli najvhodnejšie tieto dva:

1. **Integračný podnik:** Najčastejšia voľba. Aspoň **30 % zamestnancov** musia tvoriť znevýhodnené osoby (napr. dlhodobo nezamestnaní, ľudia nad 50 rokov, ZŤP).
2. **Podnik sociálnych služieb / bývania:** Tento model sa zameriava na poskytovanie týchto špecifických služieb (penzión a byty)

3. Zapojenie zainteresovaných strán (Poradný výbor)

Zákon vyžaduje tzv. **demokratickú správu**. Sociálny podnik musí mať zriadený **Poradný výbor**.

- V ňom by mali sedieť zástupcovia zamestnancov, prijímateľov služieb (napr. niekto za seniorov) a obce.
- Výbor nemá právo veta nad konateľom, ale vyjadruje sa k hospodáreniu a plneniu sociálnych cieľov.

4. Registrácia na Ministerstve práce

Keď sú upravené stanovy a zvolený výbor, podáva sa žiadosť o štatút RSP na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

- **Bezúhonnosť:** Konateľ a obec (ako majiteľ) musia byť bezúhonní.
- **Finančná disciplína:** Podnik nesmie mať dlhy na daniach, sociálnom a zdravotnom poistení (to je kritický bod).

Tabuľka: Čo sa získa registráciou (v skratke)

Benefit	Detail
Mzdové dotácie	Príspevky na mzdy (často až do 50-90 % celkovej ceny práce u vybraných skupín).
Investičná pomoc	Možnosť získať nenávratné granty na stroje, techniku (napr. nové auto na zvoz odpadu).
Daňová úľava	Možnosť uplatniť si 100 % oslobodenie od dane z príjmu pri reinvestovaní zisku.
Priame zákazky	Obec môže RSP zadať prácu bez zložitej súťaže (tzv. vyhradené zákazky).

Obmedzenia:

- **Administratíva:** RSP musí podávať výročné správy o sociálnom vplyve. Nie je to „raketová veda", ale vyžaduje to poriadok v papieroch.

- **Kontrola:** Ministerstvo raz za čas preverí, či sa naozaj zamestnávajú tí, ktorí spĺňajú požadované kritéria, taktiež, či zisk nemizol niekde inde.

- **Výkonnosť:** Znevýhodnení zamestnanci majú často nižšiu efektivitu práce, s čím musí manažment (konateľ) počítať a vedieť s nimi pracovať (tzv. tútoring).

Navrhované merateľné ukazovatele sociálneho vplyvu

V rámci RSP je potrebné zvoliť **primárny ukazovateľ** (povinný zo zákona) a **sekundárne ukazovatele** (špecifické pre činnosti RSP).

1. Oblasť: Zamestnanosť (Povinný základ)

Týka sa všetkých prevádzok , ktoré by boli súčasťou RSP (zberný dvor, múzeum, penzión).

- **Ukazovateľ:** Počet zamestnaných osôb zo znevýhodnených skupín (napr. dlhodobo nezamestnaní, 50+, ľudia so ZŤP).
- **Cieľová hodnota:** Minimálne 30 % z celkového počtu zamestnancov (zákonná podmienka pre integračný podnik).
- **Doplnkový ukazovateľ:** Počet hodín odborného zaškolenia a tútoringu (podpora, ktorú im poskytnete, aby sa naučili pracovať).

2. Oblasť: Odpadové hospodárstvo a Ekosystém (Zberný dvor + Kotolňa)

- **Ukazovateľ (Re-use):** Objem alebo počet kusov predmetov (nábytok, elektro), ktoré boli odklonené zo skládky, opravené a vrátené do obehu.
- **Ukazovateľ (Cirkulárna ekonomika):** Množstvo vyprodukovanej a využitej drevnej štiepky z obecných orezov na vykurovanie obecných bytov (znižovanie nákladov na energie pre občanov).

3. Oblasť: Sociálne služby (Penzión pre seniorov)

- **Ukazovateľ (Dostupnosť):** Počet rozvezených obedov seniorom v obci, ktorí nie sú klientmi penziónu (terénna služba).
- **Ukazovateľ (Kvalita života):** Počet hodín fakultatívnych aktivít (napr. canisterapia, tvorivé dielne), ktoré zabezpečia zamestnanci sociálneho podniku pre seniorov nad rámec bežnej starostlivosti.

4. Oblasť: Kultúra a Identita (Obecné múzeum)

- **Ukazovateľ (Inklúzia):** Počet bezplatných vzdelávacích prehliadok alebo workshopov pre deti z miestnej školy a seniorov organizovaných sociálnym podnikom.
- **Ukazovateľ (Lokálna ekonomika):** Objem tržieb z predaja suvenírov vyrobených priamo v dielni sociálneho podniku (napr. ľuďmi so zníženou pracovnou schopnosťou).

Príklad tabuľky do strategického dokumentu obce

Prevádzka	Sociálny cieľ	Ako to zmeriame? (Ukazovateľ)
Zberný dvor	Zníženie odpadu a práca pre nekvalifikovaných	% opraveného nábytku v „Re-use centre"
Penzión	Podpora seniorov v ich domácom prostredí	Počet rozvezených obedov za mesiac
Múzeum	Zachovanie tradícií a edukácia	Počet predaných vlastných remeselných výrobkov
Kotolňa	Energetická chudoba a ekológia	Úspora nákladov na palivo vďaka vlastnej štiepke

Financovanie obecného sociálneho podniku (OSP) je postavené na tzv. **viaczložkovom modeli**. Na rozdiel od bežnej s.r.o., ktorá žije len z toho, čo predá, sociálny podnik kombinuje trhové výnosy so štátnou podporou a úľavami.

Prehľad toho, odkiaľ by do RSP mali „pritiecť" peniaze po registrácii:

---

1. Priama mzdová pomoc (Najväčší benefit)

Štát cez Úrad práce preplatí významnú časť nákladov na zamestnancov, ktorí by sa inak možno nezamestnali.

- **Príspevok na mzdu:** Ak sa zamestná znevýhodnená osoba (napr. dlhodobo nezamestnaný, občan 50+, alebo absolvent bez praxe), môže sa získať príspevok vo výške **25 % až 50 %** z celkovej ceny práce (CCP).
- **Príspevok na tútora:** Ak je v podniku človek, ktorý zaúča nových znevýhodnených pracovníkov, štát prispieva aj na jeho mzdu.
- **Výhoda pre obec:** Ak by sa títo ľudia zamestnali cez bežnú s.r.o., obec by platila 100 % ich mzdy. Ako RSP platí len polovicu, zvyšok ide z dotácie.

2. Daňové a odvodové úľavy

Tieto mechanizmy umožnia nechať si v podniku viac peňazí na rozvoj:

- **Znížená sadzba DPH (10 %):** Uplatňuje sa na tovary a služby, ktoré RSP dodáva, ak sa zisk využíva na dosahovanie sociálneho cieľa. To robí podnik lacnejší oproti konkurencii o celých **10 %**.
- **Oslobodenie od dane z príjmu:** Ak podnik vytvorí zisk a celý (100 %) sa reinvestuje späť (napr. kúpi sa nová kosačka pre zberný dvor alebo sa zrenovuje izba v penzióne), neplatí sa z tohto zisku žiadna daň z príjmu.

3. „B-proces" – Zákazky od obce bez súťaže

Obec môže sociálnemu podniku zadať zákazku **priamo**, ak hodnota nepresiahne limity stanovené zákonom (tzv. vyhradené zákazky).

- **Príklad:** Obec potrebuje vymaľovať múzeum. Namiesto zložitého verejného obstarávania s neistou firmou zadá prácu svojmu sociálnemu podniku. Peniaze zostávajú „doma".

---

4. Investičná pomoc a mäkké úvery

Ako registrovaný podnik je prístup k peniazom, ktoré sú pre bežné firmy nedostupné:

- **Návratná finančná pomoc:** Bezúročné alebo nízkoúročné pôžičky zo Slovak Investment Holding (SIH).
- **Granty z eurofondov:** Aktuálne programové obdobia (do roku 2027 a ďalej) masívne podporujú sociálnu ekonomiku. Môže sa získať nenávratný príspevok na nákup techniky (napr. traktor na zberný dvor alebo vybavenie kuchyne v penzióne).

Tabuľka: Porovnanie cash-flow (Modelový príklad jedného zamestnanca)

Predpokladaná celkovú cenu práce (mzda + odvody) vo výške **1 500 €**.

Položka	Bežná obecná s.r.o.	Registrovaný sociálny podnik
Náklad obce na mzdu	1 500 €	cca 750 € (pri 50% dotácii)
DPH z predanej služby	20 %	10 %
Daň zo zisku	15 % alebo 21 %	0 % (pri reinvestícii)

Položka	Bežná obecná s.r.o.	Registrovaný sociálny podnik
Získanie zákazky	Súťaž na trhu	Priame zadanie od obce

Zhrnutie: Prečo sa to oplatí finančne?

Penzión, múzeum a zberný dvor už teraz generujú určité príjmy. Prechodom na sociálny podnik:

1. **Zníženie prevádzkových nákladov** (vďaka mzdovým príspevkom).
2. **Zvýšenie čistého zisku** (vďaka daňovým úľavám).
3. **Získanie kapitálu na investície** (z grantov a fondov), na ktoré by obec musela brať komerčný úver.

Argumentačné body pre poslancov

1. "Nejdeme riskovať, ideme optimalizovať"

- *Argument:* „Nepostavíme na zelenú lúku niečo nové a neisté. Máme fungujúcu s.r.o., ktorá už dnes spravuje kotolňu, múzeum aj penzión. Registráciou na sociálny podnik sa len zmení právny štatút, aby sa na tieto činnosti získali peniaze z externých zdrojov, nie len z obecnej kasy."

2. "Budeme lacnejší o 10 % na DPH a uplatníme si daňové prázdniny"

- *Argument:* „Ako sociálny podnik môže na naše služby pre obec a občanov uplatniť znížený 10 % sadzbu DPH. Navyše, ak sa vyprodukuje zisk, nebude sa z neho platiť daň z príjmu, ak sa investuje späť do rozvoja obce (napríklad do nákupu techniky)."

3. "Štát nám zaplatí časť mzdových nákladov"

- *Argument:* „V našich prevádzkach už teraz pracujú ľudia nad 50 rokov alebo znevýhodnení. Po registrácii by štát preplatil 25 % až 50 % ich mzdových nákladov. Tieto ušetrené peniaze by sa mohli použiť na opravy ciest alebo nové chodníky."

4. "Koniec byrokracie pri zákazkách (B-proces)"

- *Argument:* „Obec bude môcť priamo zadávať zákazky svojmu podniku (napr. údržbu budov alebo kosenie) jednoduchšie a rýchlejšie. Peniaze tak neodídu cudzej firme, ale zostanú v našom rozpočte a v rukách našich občanov."

Vzorový biznis model, ktorý prepája existujúce zložky do jedného „obecného ekosystému“:

---

1. Hodnotová ponuka (Čo podnik prináša?)

- **Pre obec:** Lacnejšia správa majetku, čistota a úspora na energiách.
- **Pre seniorov:** Dostupnejšie služby a pocit, že sú súčasťou komunity.
- **Pre nezamestnaných:** Práca priamo v mieste bydliska s podporou (tútoringom).

2. Prepojenie prevádzok (Cirkulárna ekonomika obce)

Toto je srdce biznis modelu. Prevádzky nefungujú izolovane, ale spolupracujú:

- **Zberný dvor → Kotolňa:** Drevo z orezov obecnej zelene a starý drevený nábytok zo zberného dvora sa spracujú na štiepku. Tá putuje do obecnej kotolne. **Výsledok:** Nižšie účty za teplo pre nájomníkov obecných bytov.
- **Penzión pre seniorov → Obec:** Kuchyňa v penzióne nevarí len pre ubytovaných, ale sociálny podnik zabezpečuje rozvoz stravy pre osamelých seniorov v celej obci. **Výsledok:** Vyššie využitie kuchyne a dôležitá sociálna služba.
- **Zberný dvor → Múzeum:** V rámci „Re-use centra“ na zbernom dvore sa zachraňujú historické predmety, ktoré občania vyhadzujú. Tie putujú do múzea alebo sa renovujú a predávajú ako suveníry. **Výsledok:** Záchrana dedičstva a príjem pre múzeum.

3. Zákazníci a príjmy (Odkiaľ idú peniaze?)

Model má tri hlavné zdroje príjmov:

1. **B2G (Obec):** Platby od obce za kosenie, údržbu bytov, správu múzea a zberného dvora (formou priameho zadania).
2. **B2C (Občania):** Predaj tepla (nájomné byty), platby za obedy (rozvoz seniorom), predaj v re-use centre, vstupné do múzea.
3. **Štátna podpora:** Mzdové príspevky na znevýhodnených zamestnancov a investičné granty na novú techniku.

4. Kľúčové zdroje

- **Ľudský kapitál:** Miestni obyvatelia (najmä tí 50+ alebo dlhodobo nezamestnaní).
- **Infraštruktúra:** Budovy, ktoré už obec má (múzeum, penzión, kotolňa).
- **Know-how:** Skúsenosti s vedením s.r.o., ktoré sa teraz dajú obohatiť o sociálny rozmer.

Tabuľka: Strategická matica pre RSP

Prevádzka	Vstup (Zdroje)	Hlavná činnosť	Výstup (Sociálny vplyv)
Zberný dvor	Odpad, biodpad	Triedenie, štiepkovanie, Re-use	Čistejšia obec, lacné palivo
Kotolňa	Štiepka, personál	Výroba tepla, údržba rozvodov	Stabilné ceny tepla pre byty
Penzión	Kuchyňa, auto	Gastro služby, terénna práca	Starostlivosť o seniorov doma
Múzeum	Tradície, remeslo	Turizmus, výroba suvenírov	Kultúrna identita, edukácia

Zoznam techniky a vybavenia, o ktoré sa môže žiadať v rámci jednotlivých prevádzok, a ktoré sú v súlade s aktuálnymi výzvami na podporu sociálnej ekonomiky a zelených riešení:

---

1. Zberný dvor a údržba obce (Zelené investície)

V tejto oblasti je najväčšia šanca získať dotácie na ekologizáciu.

- **Profesionálny štiepkovač:** Na spracovanie bioodpadu z orezov obecnej zelene (materiál pre vašu kotolňu).
- **Traktor / Komunálne vozidlo s nadstavbami:** Na kosenie, odhŕňanie snehu a zvoz odpadu. Ideálne v **elektrickej alebo hybridnej verzii** (vyššia šanca na grant).
- **Vybavenie „Re-use centra“:** Regálové systémy, základné náradie na opravu nábytku (brúsky, vŕtačky, čalúnnické náradie).
- **Váha pre zberný dvor:** Digitálna váha pre presnú evidenciu odpadu (potrebné pre reporting).

2. Penzión pre seniorov a rozvoz stravy

Investície by mali smerovať k zvýšeniu kapacity a kvality služieb.

- **Elektrické vozidlo na rozvoz obedov:** S termoizolačnou nadstavbou. Ekologické vozidlá sú v grantových výzvach prioritou.
- **Konvektomat a profesionálne vybavenie kuchyne:** Zníži spotrebu energie a umožní variť viac porcií naraz (aj pre externých seniorov).
- **Priemyselná práčka a sušička:** Pre potreby penziónu aj ako komerčná služba pre občanov či miestne ubytovacie zariadenia.
- **Zdvíhacie zariadenia a kompenzačné pomôcky:** Pre skvalitnenie starostlivosti o imobilných klientov.

3. Kotolňa a správa bytov

- **Modernizácia riadiaceho systému:** Automatizácia kotolne, ktorá umožní efektívnejšie spaľovanie vlastnej štiepky.
- **Vybavenie pre „Hodinového manžela":** Sady profesionálneho náradia (maliarske súpravy, inštalatérske náradie, tlakové čističe na fasády).
- **Termovízna kamera:** Na diagnostiku únikov tepla v obecných bytoch (platená služba pre občanov).

4. Obecné múzeum (Kultúra a inklúzia)

- **Interaktívne dotykové panely:** Pre modernizáciu expozície.
- **Vybavenie remeselnej dielne:** Keramická pec, tkáčske stavy alebo stolárske stoly (na výrobu suvenírov znevýhodnenými zamestnancami).
- **Audioprievodcovia:** Zvyšujú atraktivitu pre turistov.

Ako prefinancovať tieto nákupy?

Existujú tri hlavné cesty, ktoré by mal konateľ sledovať:

1. **Nenávratný finančný príspevok (NFP):** Klasické eurofondové výzvy (napr. z Programu Slovensko). Často pokrývajú **90 – 95 % nákladov**.
2. **Investičný úver so zložkou grantu:** Cez Slovak Investment Holding (SIH). Funguje to tak, že sa zoberie úver, ale ak sa splní sociálny cieľ (napr. udržanie pracovných miest), časť úveru (napr. 20 %) štát odpustí.
3. **Kombinované financovanie z Programu rozvoja vidieka:** Keďže máme 3 465 obyvateľov, spadáme pod MAS (Miestne akčné skupiny), ktoré majú špecifické balíky peňazí na rozvoj vidieckych sociálnych podnikov.

Vízia a stratégia Obecného sociálneho podniku [Názov obce]

1. Naše poslanie (Prečo to robíme?)

Poslaním obecného sociálneho podniku by malo byť premeniť pasívne výdavky obce na aktívne investície do ľudí a majetku. To by bolo dôkazom, že obec sa dokáže o svoje potreby postarať vlastnými silami, ekologicky a so solidaritou k tým, ktorí majú sťažený prístup k práci.

2. Strategická vízia (Kde chceme byť o 3 roky?)

Môže sa vytvoriť **uzavretý obecný ekosystém**, kde:

- **Odpad** zo zelene sa môže meniť na teplo pre našich občanov v obecných bytoch.
- **Kuchyňa** nášho penziónu môže nasýtiť každého osamelého seniora v obci priamo v jeho domove.
- **Múzeum** nie je len históriou, ale miestom, kde naši znevýhodnení občania môžu tvoriť nové hodnoty a suveníry.
- **Zberný dvor** nie je konečnou stanicou pre veci, ale dielňou, ktorá im dáva druhú šancu (Re-use).

3. Kľúčové piliere podnikania

Príklad navrhovaného modelu, ktorý stojí na štyroch synergických prevádzkach:

- **Piliere Inklúzie (Ľudia):** Zamestnávať prioritne občanov našej obce, ktorí sú dlhodobo bez práce, majú nad 50 rokov alebo zdravotné znevýhodnenie. Poskytnúť im nielen mzdu, ale aj odborné zaškolenie a pocit užitočnosti.
- **Pilier Ekológie (Zdroje):** Maximálne zhodnotiť biologický a pevný odpad. Cieľom je energetická sebestačnosť obecných budov prostredníctvom spracovania vlastnej drevnej štiepky.
- **Pilier Služieb (Seniori):** Rozšíriť kapacity penziónu o terénne služby. Cieľom je, aby seniori mohli zostať vo svojom domácom prostredí čo najdlhšie, s istotou teplej stravy a technickej pomoci.

4. Ekonomický prísľub

Každé euro zisku, ktoré obecný sociálny podnik vyprodukuje, zostáva v obci. Bude použité na:

1. Znižovanie nákladov na komunálne služby pre občanov.
2. Modernizáciu technického vybavenia zberného dvora a kotolne.
3. Zvyšovanie kvality života v penzióne pre seniorov.

Prečo je tento text dôležitý pre úspech?

1. **Emócia + Čísla:** Spája silný sociálny príbeh s logikou úspor.
2. **Súčinnosť:** Ukazuje, že penzión, kotolňa, múzeum a zberný dvor nie sú rozdrobené firmy, ale jeden „stroj", ktorý pracuje pre obec.
3. **Jasný cieľ pre úrady:** Ministerstvo práce presne takéto prepojenie inklúzie a lokálneho rozvoja oceňuje najviac.

Sociálny podnik nie je charita, ale moderný spôsob riadenia obce. Je to firma, ktorá musí byť efektívna, ale jej „dividendou" nie sú peniaze v kapse súkromníka, ale rozkvet našej obce.

1. Počet sociálnych podnikov na Slovensku

K roku **2026** sa počet registrovaných sociálnych podnikov (RSP) na Slovensku pohybuje na úrovni približne **750 až 800 subjektov**.

- **Obecné sociálne podniky (OSP):** Tvoria zhruba **40 %** z celkového počtu. Zvyšok sú neziskové organizácie, občianske združenia alebo súkromné s.r.o.
- **Trend:** Záujem obcí neustále rastie, pretože mechanizmus „priameho zadania" (možnosť zadať prácu vlastnému podniku bez súťaže) je pre starostov obrovským administratívnym uľahčením.
- **Úspešnosť:** Najviac obecných podnikov funguje v Banskobystrickom a Prešovskom kraji (kvôli riešeniu nezamestnanosti), ale Bratislavský kraj (vrátane okresu Malacky) ich začína dobiehať práve kvôli inovatívnym službám (zelená energia, sociálne služby).

- Rohožník má v rámci okresu Malacky strategickú polohu. Pôsobí ako prirodzené centrum pre mikroregión pod Malými Karpatmi. Náš sociálny podnik (OSP) nemusí slúžiť len našim občanom, ale môže sa stať **poskytovateľom služieb pre okolité menšie obce**, ktoré nemajú dostatočnú kapacitu na vlastnú techniku či zamestnancov.
- analýza potenciálnych partnerov a synergií:

Mapa spolupráce: Kto sú naši prirodzení partneri?

Susedná obec	Počet obyvateľov (cca)	Potenciálna spolupráca pre váš OSP
Sološnica	1 600	Spracovanie bioodpadu (štiepkovanie), údržba zelene, rozvoz obedov.
Kuchyňa	1 750	Práčovňa pre penzióny v okolí priehrady, technická čata na drobné opravy.
Pernek	900	Malá obec, ktorá potrebuje externú technickú čatu a pomoc so seniormi.
Plavecké Podhradie	700	Spoločný turistický balíček s vaším múzeom (hrad + múzeum), výroba suvenírov.
Jablonové	1 300	Odvoz a spracovanie drevného odpadu z obecných lesov.

Konkrétne biznis príležitosti „cez hranice“

A. Energetické partnerstvo (Spracovanie štiepky)

Mnohé z obcí majú problém s drevným odpadom z orezov popri cestách a v parkoch.

- **Náš OSP:** Príde s mobilným štiepkovačom, odpad spracuje a odvezie.
- **Výhoda pre suseda:** Zbavia sa odpadu lacnejšie ako na skládke.
- **Výhoda pre nás:** Získame surovinu do našej kotolne takmer zadarmo a ešte dostaneme zaplatené za službu.

B. Regionálna „Gastro-linka" (Rozvoz obedov)

Sološnica či Pernek nemusia mať kapacity na varenie pre vlastných seniorov v takej kvalite ako náš penzión.

- **Náš OSP:** Kuchyňa zvýši produkciu, čím klesnú jednotkové náklady na jeden obed.
- **Obchodný model:** Susedná obec si u vás obedy objedná a náš sociálny podnik (znevýhodnený zamestnanec na elektrickom aute) ich rozvezie.

C. Spoločný cestovný ruch (Múzeum)

Turista, ktorý príde na Plavecký hrad, hľadá ďalší program.

- **Synergia:** Vytvorenie spoločnej vstupenky (Plavecký hrad + Múzeum Rohožník).
- **Váš OSP:** V múzeu sa môže zriadiť informačný bod a predajňa regionálnych výrobkov a suvenírov, ktoré vyrobia vaši zamestnanci (napr. keramika, darčekové koše s bylinkami z Malých Karpát).

3. Argument pre medziobecnú spoluprácu (Fondy)

„tromf" pre získavanie grantov: **Projekty medziobecnej spolupráce sú pri bodovaní v eurofondových výzvach výrazne zvýhodnené.**

- Ak požiadame o dotáciu na nové auto na rozvoz obedov len pre Rohožník, máte šancu **X**.
- Ak požiadame o to isté auto s tým, že ním budete obsluhovať aj seniorov v Sološnici a Kuchyni, vaša šanca na získanie peňazí je **X + 50 %**.